

Downův syndrom

Popsán v roce 1866 anglickým lékařem Langdonem Downem, dříve mongolismus

- Nadpočetný chromozom 21. páru), postihuje 1 dítě ze 600 až 700 dětí
- Matkám s Downovým syndromem se rodí asi 50 % potomků se stejným postižením
- Muži s Downovým syndromem jsou neplodní

Projevy

snížený intelekt, nesamostatné myšlení

chybí schopnost abstrakce

snadné navazování sociálních kontaktů

omezená pozornost, mechanická paměť

poškozená motorika, časté jsou vady somatického typu

PAS - Porucha autistického spektra = autismus

- Nejzávažnější poruchy mentálního vývoje - **pervazivní vývojové poruchy**, což znamená, že bylo do hloubky zasaženo více oblastí ve vývoji dítěte, a to především oblast **komunikace, sociální interakce a představivosti**. Jedinec má jiné vnímání, prožívání a chování.
- Příčiny: porucha chromozomu X7 a X16, asi kombinace vlivu genetických předpokladů a dalších rizikových faktorů, jako jsou například nepříznivé látky pro lidský organismus a okolní životní prostředí.
- Vrozená celoživotní neurologická porucha, která se diagnostikuje na základě projevů chování. Jde o kognitivní vnímání pacienta a v důsledku toho pak i jeho chování.
- U každého člověka může být v jednotlivých oblastech (komunikace, sociální interakce a stereotypní chování) „vychýlená“ do jiné míry. Tzn. že některý člověk s PAS, bez potíží mluví, ale neumí si vybudovat vztah s vrstevníky. Jiný člověk s PAS se celý den ve svém pokoji houpe na židli a neřekne ani slovo.

PAS - Porucha autistického spektra = autismus

- Projevuje již v raném dětství, a to **obvykle kolem druhého roku**. Častěji postihuje chlapce (v poměru 3:1) a ideálně by měl být diagnostikován do 36 měsíců věku dítěte. Diagnóza PAS je nejčastěji stanovena ve věku 4 let
- Častěji postihuje chlapce (v poměru 3:1)
- Počet dětí s diagnózou na autistickém spektru v roce 2018: 1 z 59
- Vystavení šikaně: 2/3 dětí s PAS
- Řadí se mezi PAS neboli poruchy autistického spektra, které zahrnují mimo jiné také Aspergerův syndrom nebo dětskou dezintegrační poruchu.

Typy PAS, příčiny, projevy

- Dětský autismus
- Atypický autismus
- Rettův syndrom
- Jiná desintegrační porucha v dětství
- Hyperaktivní porucha spojená s mentální retardací a stereotypními pohyby Aspergerův syndrom
- Jiné pervazivní vývojové poruchy
- Pervazivní vývojová porucha nespecifikovaná

Postižený nevidí svět tak, jako zdraví lidé, informace, které k němu přicházejí vyhodnocuje jinak, nerozumí tomu, co slyší, vidí, prožívá, tudíž často reaguje na běžné podněty a situace pro nás nezvyklým způsobem, jiným způsobem komunikace. Mohou mít potíže ve vývoji řeči, chápání druhých, v sociálních vztazích a převládá u nich stereotyp. Chování a schopnosti jednotlivých autistů se však často výrazně liší.

Obecné příznaky autismu

- Chybí schopnost společenské interakce a komunikace
- Při komunikaci se nedívá do očí, odbíhání pohledu, střídání ulpívavého pohledu
- Důležitý je stereotyp a opakující se zájmy
- Nesnáší změny, přesný harmonogram od rána do večera
- V menší či větší míře se projevuje sociální odcizení
- Spíše samotář, nechce se zapojovat do aktivit běžné společnosti
- Projevují svou náklonnost odlišným způsobem
- Chybí jim empatie a schopnost vidět věci z pohledu druhých lidí
- Obtížně zvládají běžné mezilidské vztahy
- Potřeba názorné vizualizace – fotky, piktogramy...
- Nadměrná nebo nedostatečná citlivost na doteky, zvuky, pachy, světlo a pohyby

Dětský autismus

Jednou z nejdůležitějších poruch dětského mentálního vývoje. Je nejčastější. Často spojen s LMR. Dítě nerozumí svému okolí, nereaguje na podněty jako jiné děti, špatně se socializuje, potíže v komunikaci. Tuto poruchu poprvé v roce 1943 popsal L. Kanner jako infantilní autismus.

Některé příznaky autismu u dětí v raném věku mohou být například:

- Absence žvatlání a gestikulace do 1 roku
- Absence napodobování a užívání slov do 15.měsíce
- Absence používání slovních spojení do 24.měsíce
- Aby mohl být malému pacientovi diagnostikován dětský autismus, musí se projevit problémy ve všech oblastech tzv. akustické triády, kam patří **komunikace, sociální interakce a představivost.**

Obecné příznaky dětského autismu

- Dítě si rádo hraje samo
- Nenavazuje kontakt s ostatními dětmi
- Může působit dojmem neslyšícího
- Vyhýbá se očnímu kontaktu
- Nereaguje na pokyny a na svoje jméno
- Nezdaví/neloučí se slovně ani máváním
- Provádí abnormální pohyby, chodí po špičkách
- Může mít záchvaty vzteku
- Řadí věci do řad
- Jakékoliv změny jsou pro něj nepochopitelné
- Na objímání a mazlení reaguje pasivně

Dětský autismus

problémy v každé části tzv. autistické triády:

- **Komunikace** – opožděná, narušeny všechny složky, někteří se nenaučí mluvit vůbec, řeč, monotónní, bez emocí, s narušenou větnou vazbou, echolálie
- **Sociální interakce** – vyhýbá se očnímu kontaktu, stereotypní zájmy
- **Představitivost** – pevný režim dne, rituály, stálé uspořádání prostoru, nezvládá změny, na změny reaguje pláčem, křikem, vztekem, úzkostí, sebepoškozováním.

Nespecifické rysy – např. strach, poruchy spánku, příjmu potravy, agrese, sebepoškozování, záchvaty vzteku, fascinace pohybem, tleskání, odlišnou chůzí a upřednostňování periferního zrakového vnímání před přímým.

Atypický autismus – nesplňuje kritéria pro dětský autismus

- Objevuje se až **po dosažení 3. let** nebo se neprojevuje plně, tzn. některé schopnosti nejsou narušeny.
- Vliv úrazu nebo poškození mozku.
- Nevyskytují stereotypní zájmy, příznaky jsou netypické, trpí poruchou emocí či těžší formou poruchy aktivity a pozornosti
- Neprojevuje se stereotypní chování
- Dítě je schopné sociální interakce, nezasahuje sociálního chování ani komunikační dovednosti nebo představivost
- Projevuje normální zájem o věci kolem sebe
- Vývoj dílčích dovedností je u těchto dětí značně nerovnoměrný
- Chování se přidružuje k TR a HMR, některé symptomy jsou jednoznačně typické pro autismus, nicméně mentální věk je natolik nízký, že míra komunikačního nebo sociálního deficitu nemůže být v ostrém kontrastu s celkovou mentální úrovní

Rettův syndrom

Popsán Dr. Andreasem Rettem v roce 1965

Objevuje **pouze u žen** a jeho příčina je genetická porucha chromozomu

Projevuje se až po 1,5 roce života

Dítě s tímto syndromem ztrácí kolem 18. měsíce života všechny doposud nabyté schopnosti

Jedná se o progresivní chorobu, kdy se projevy stupňují a zhoršují

Jedinci končí na invalidním vozíku nebo upoutáni na lůžko

Mívají HMR, může se vyskytovat EPI, skolióz, astma...

Aspergerův syndrom - AS

- Typické je **detailní vyjadřování a neobvyklé záliby**, např. studování jízdnicích řádů, telefonních seznamů
- K dalším projevům patří precizní pravdomluvnost a jedinci jsou také motoricky neobratní. Intelekt je nicméně **zachován, až nadprůměrný**
- Naučí se samy číst, rozeznávají brzy číslice či písmena, umí citovat z encyklopedií, hrají šachy, ovládají počítač, mají vynikající mechanickou paměť
- Obtíže v **chápání sociálních situací**, obtížně se vžívají do myšlení a pocitů druhých lidí

Diagnostika AS kvůli vysokému intelektu často probíhá později, než je tomu u autismu. Někdy k ní dokonce nemusí dojít vůbec.

Aspergerův syndrom - AS

PŘÍZNAKY U DĚTÍ

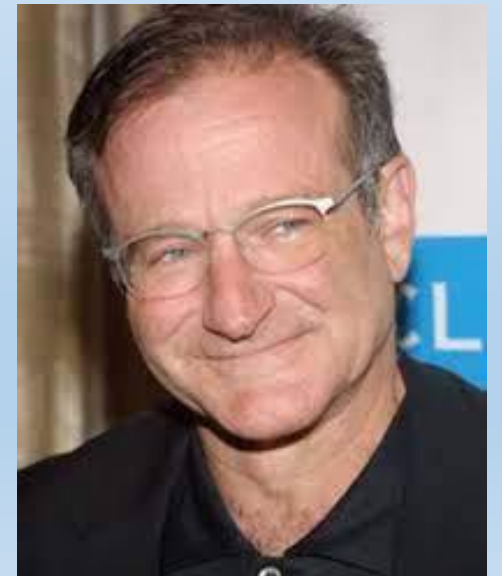
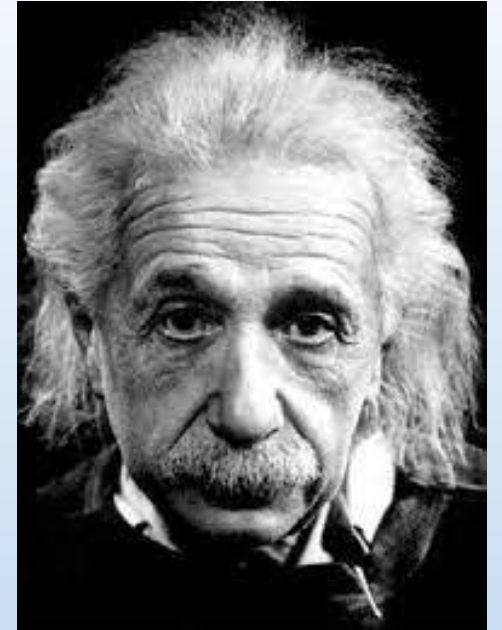
- Znatelný **rozdíl ve vyjadřování oproti jejich vrstevníkům.**
- Řeč monotónní s velmi rozšířenou slovní zásobou, proto si nemocní rozumějí spíše se staršími nežli se svými vrstevníky
- Řeč bývá příliš formální, mluví jako dospělí
- Často je u nich pozorována samomluva.
- Děti mají tendenci být **samotáři**, bez většího zájmu o kontakt s ostatními. U některých případů se ale může projevovat opačný extrém, a to **přílišná přátelskost bez zábran.**

Aspergerův syndrom - AS

PŘÍZNAKY U DOSPĚLÝCH

- Dospívající a dospělí na rozdíl od dětí snášejí samotu špatně a **lidský kontakt vyhledávají**
- V dospělosti si jsou lidé také **více vědomi svých jinakosti**, což jim způsobuje hlubokou emocionální bolest
- Nechápejí humor, ironii, metafory, nadsázku
- Cca dvě třetiny dospělých s Aspergerem trpí nebo trpěli depresemi, a minimálně polovina z nich trpí alespoň jednou úzkostnou poruchou

Aspergerův syndrom - AS

- Diagnostika je pro pacienty i jejich okolí velice důležitá. Mnoho postižených se dlouhodobě cítí jiní, odlišní, vyloučení ze společnosti či „vadní“ a diagnostika jim může pomoci pochopit jejich celoživotní trápení
- Diagnostika není jednoduchá, na Aspergerův syndrom test totiž neexistuje. Místo toho je možné nemoc odhalit pomocí různých diagnostických kritérií, která se soustředí na typické klinické příznaky
- **Porucha není léčitelná.** Velmi důležitá je blízká spolupráce s lékařem a obeznámení nejbližších o nemoci a o tom, jak mohou danému postiženému pomoci. Pacientovi je třeba věnovat dostatek času, trpělivosti i pochopení a pracovat s ním na rozvoji jeho sociálních a komunikačních dovedností.

Aspergerův syndrom - AS

CO DĚLAT, PRO ZMÍRNĚNÍ NEGATIVNÍCH DOPADŮ NEMOCI

- Dodržovat denní rutinu a strukturu
- Plánování času a cílů spolu s jejich plněním
- Cvičit
- Při práci ve skupině strukturovat aktivity

Dědičnost Aspergerova syndromu

Asperger i autismus jsou dědičná onemocnění. Do jaké míry nebo jak tato dědičnost přesně funguje, se dodnes neví. Obojí také mnohem více postihuje muže a chlapce. Proto u vysoko-funkčních žen a Aspergerovou nemocí mnohdy nikdy nedochází k diagnostice, neboť se nepředpokládá riziko této nemoci.

Projevy Aspergerova syndromu

- Problémy navázat vztah
- Emoční citlivost
- Snížená sociální inteligence
- Fixace na jednu osobu či objekt
- Nedostatek představivosti
- Vytváření rituálů
- Problémy porozumět ironii a humoru
- Motorická neobratnost
- Omezená či netypická gestikulace a mimika

